

כיצד צולין פרק שביעי פסחים

פד.

עין משפט
נר מצוה

פו א מ״י פ״י מהל' ק"פ
הלכה ט:
פז ב מ״י שס הל' י:
פח ג מ״י שס הלכה א:
פט ד מ״י שס והל' יא:

לעזי רעש"י

טיבר"ס [טינרומ"ש].
סחוסים.
אשפרלו"ן [אישפלו"ן].
עצם השכם.

מוסף תוספו

א. בעי ר' יוחנן תרתי ד...
מוס' שאנן. ב. דאי לאו
הכי אכתי תיקשי ליה
ברייתא. שס. ג. ויש להם
יותר שש. ד. משמע
לפי הירושלמי דבכל
מקום אויל בתר השתא בר
מגבי פסח דכתיב קרא.
מוס' מולין עו. ד"ה אל.
ה. ולפי הירושלמי אית לן
לפרש דהא דקאמר בתר
בסוף דאזינו לא מסבא
אלא מקרא. מוס' שאנן.

רבינו חנוך

אכל נפש שאע"פ שהוא באוורח שמחה ואינה מצוה דוחה יט טוב. מלה נאע"פ שהיא שלא בזמנה מצוה אינה שנכרתו עליה בריבות דוחיי ודין אם לא ימול, אינו דין שהיה יט טוב. ת"ל ברוך ולא מילה שלא בזמנה. ואם מילה שהיא מצוה והמטבטל לגמרי נעשה. כרת. ולא עוד אלא שהיא מצוה שנכרתו עליה שלש עשרה בריבות אינה דוחה יט טוב. כל שיש לה נשוא יתיר שלא ידחה יט טוב אנשולו ביטול לגמרי יט טוב ענינו כרת. כרת אנשולו פיק ייה מהאי דכתיב בוי"ט שבתוך אל תעשה מלאכה, ומצאנו בוי"ט עשה שבת ונמצא אל תעשה כמשמעו, ואין עשה דוחה אל תעשה ורשע.

מחנה כל האנאל שבו
הגדול יאכל בגיו הרר
החיים הנפנים והחוסים
כו, וכו כל מי שאינו
נאכל בשור הגדול אינו
נאכל בגיו חור, והיו
ראשי כנפים והחוסים
האשן נאכלו בשור הגדול
שהן כעצמות ובגדי ההר
נאכלין, ופירש רבא ואמר
הוא קאמר כל הנאכל בשור
הגדול שלוח יאכל צלי
בגיו חור, ומהן חור
כנפים וחוסין. ונתי
חותה דרבא כל הנאכל
בשור הגדול בשלא ק
ועידן הרכין נידונין
כבשר. אימור גיי שסוף
לקשות ר' יוחנא אמר
נגזין עליהן כפסח דרבנן
השתא אולין, ושתא רבין
חור וכבשר חור, ורש לקש
פלגי עליה ומותבי עלה
ממתי, ושני ליה הכי טע
הוא ראשי כנפים וחוסין
הואלו ומתאכלי בשור
הגדול בשלא, והוא חור
לגידים שסוף לקשות,
הוא נמי מתאכל בשור
הגדול בשלא, רמי ליה
רבנן קמה ד' אבהו.
מאמר ר' יוחנא גישות
הרכין שסוף לקשות
נגזין עליהן כפסח, אלמא
בין ומתאכלי השתא רבין
השתא אולין וכבשר ניתו,
והוא ענין מינה יורש לקש
הוא יוחנא דרש השלש

וְלֹא מִלֵּדָה שְׁלֹא בּוֹמֶנָה דַּתֵּיָא בְּ"ו. פִּירֵשׁ בְּקוּי' וּמָה זָרַעַת שְׂדוּחָה אֶת הַעֲבֻדָּה וְעֲבֻדָּה דְּחוּחָה אֶת הַשְּׂבָת וְקִשְׁתָּה דְּרִבָּא לֵית לֵיהּ הֵא"י ק"ו ב'פ' ר' אֶלְעִיזֵר דְּמֵילָה (שְׂבַת קֶלֶב): דְּקִסְכָּר דְּרַחֲמֵי דְּזָרַעַת דְּחוּחָה לֹא מִשּׁוּם חֻמְרָא דְּזָרַעַת אֲלָא מִשּׁוּם דְּבִקְשָׁא דְּלֹא חֲזוּ וְרַחֲמֵי פ"י ק"ו וּמָה אוֹכֵל נֶשֶׁשׁ שְׁלֹא

נכרתו עליו י"ג ברימות דוחה י"ט כ'
ויש להשיב מה לאכול נפש שכן מזה
עוברת שלמחר לא יהיה מזה עליה
ואומר ר"י דליכא למיעבד ק"ו מנדרים
ונדבות דחור י"ט אע"פ שלא נכרתו
עליהן י"ג ברימות וסבר רבא דלרבי
צ"ט וליכא למיפטר מה לגדרים
ונדבות שכן לורף גבזה דפרץ צפ'
ר' אליעזר דמילה (שם דף קל"א) מה
לעומר ושמי הלחם כו' דלאו חובה
יניהו ואפילו חטאות ואשמות לא
מיקרו לורף גבזה כיון דאי לאו דחטא
לא צעו לאיתוייגיהו ונרעא דרבא אלא
ליה אלא דרב אשי ד"ט עשה ונת
מעשה ולהכי צ"ט דפרץ ק"ו דאי לאו
ק"ו לא היה צריך למיסר וכן משמע
צפ"ק דב"ה (דף ה:) דפרץ גבי אפר
כירה מוכן לודאי כו' סוף סוף י"ט
עשה הוא ואין עשה דוחה לא מעשה
ועשה אלא אמר רבא כו' משמע
דרבא אלא ליה ד"ט עשה הוא והשתא
לצד לא צ"ט צ"ט עשרת קדשים
אלא על מילה דליכא ק"ו אמר רבא
פרק י' (אם לא הביא) (דף קנ"ג) וגמרא
מיימי לה הכא אשריפת קדשים
דממילא ממעטי ורב אשי לא קאי
למיפלג אדרבא אלא מילתא דנפשיה
קאמר ואקדשים קאי ואפילו אמיילא
דמשמע צ"ט לא הביא דלית לא
כל דוממר: **שבוין** דהקשות
פי' צוקו' גדי' לואר ואין נראה לרבי'א
דהא משמע דהשתא הם רכים כבשר
לגמרי ואפי' ר"ל לא פסיל להו אלא
משום צוקו' ולעיל קאמר אלא פשיטא
בגדי' לואר משמע שהם רגילים להיות
נוחר ואין ראוי לראכל כמו עכמות
אלא נראה דהיינו גידי שדרה וגידים
הרכים דקמי' צ"ט אשריפת בגדי'
שכר דלכ"ע הוו כבשר:

הוא ילד ומתאבד בשור הגדול
בשלקא. והשם א' לא חזיל
רבי יוחנן צמר השמא אלף דצבר
הנאכל צפור הגדול בשלקא ואת
ור"ל מאי פריך ליה לר' יוחנן אדרבה
מיקשי ליה דמוכח דצבריה דצבר
הנאכל צפור הגדול בשלקא חזלין
צמר השמא ויש לומר דצבר ר"ל
דראשי כנפים והסמומין יש עליהם
סס צמר יותר מגדלים² ופריך לרבי
יוחנן מדלף נקט צבריהם גדיים דהוי
רבותא טפי ור' יוחנן גדיים דלין
רבותא כלל מה שאין בהן טעם צמר
כל ק' דהא אם היו רכים לעולם לא
היה פוסלן הילכך כיון דמתאכלי
בשלקא נימנין עליהן כמו ראשי כנפים
והסמומין ורשב"א מפרש טעמא
דריש לקיש דגדיים לא דמו לראשי
כנפים והסמומין דגדיים סופן
לקשות בגדי עמלו אבל ראשי כנפים
והסמומין אין סופם לקשות בגדי

הדר ביה ר' יוחנן. פירוש מנחם דשמועתי' דלמנוח' דפרק בהמה
יהיה כשנר' תיקשי' לנפשיה דקאשר גבי פסח צמר כסוף אזלינן והתם
בזר הכהן ממדינן וריב"א אומר דנדרושלמי פירק ד"ל ח"ל
הראש של עגל הרך אזיל צמר דהשתא והכא הוי גייר דכמוז' :

היתה

עגל ה' ה' מהו שיטמא, ואמר ליה אינו מטמא, דאלמא בתר בטוף אולנין. אמר ליה ר' אבהו
למנום אכילוהו להפסד הוולבט שאינו מתעסק בטהרה כאלה היה. בפירושו הדר ר' יוחנן ואמר
למנום אכילוהו איש יהודה איש בבלים מהו? יעקב הם ומפורש בפי' העור והחוטב כי אמר לו רבי
דגור, וזבא הכותב כו', לרבי יהודה כדאית ליה ולר' יעקב כדאית ליה. אמר שובך אכיל
דלא לאכילי' יש לו בשבית עצם. ואמרנין מכדי תרתייהו אמרי דלא קאי מי בנייהו. וחלילי

וְיִשְׂרָאֵל מִלֵּילָה שְׁלֵלָה בִּזְמַנָּה. דְּלֵיל לֹא מִמַּעַט קָרָא אֲתִילָה בְּק"ו לְדוֹחָה וּמָה

דשלא בזמנה היא כגון גר שנחגגיר וקטן שנאכל אציו ועבר זמנה נהויה לתומר. וזבי שריפת פסול קדשים נמי כמילה שלא בזמנה דאפשר לשהויה דמי: שבתון דיום טוב עשה הוא. דמשמע שבות והוא ליה י"ט עשה ולא תעשה: **מתני'** כל הנאכל בשור הגדול כו'. שנבר הוקשה כל מה שעמד להקשות זו: יאכל בגדי הרך. ראו לאכילה בפסח בן שמנה ימים נאכל מה שאין נאכל בשור הגדול אין נמנין עליו בפסח אע"פ שעכשיו כך הוא ועמד להקשות בסופו: ורשאי כנפים והסחוסים: שקורין טיברוס שבראש קף הכתף אשפרלוין והסחוסין שאר הסחוס שבו כגון תמך האוזן והסחוסים החזה והללעות הקטנות שבסוף השדרה: **גמ'** ויא' אף ראשי כנפים והסחוסין. הואיל ובשור הגדול גופיה מתאכלו בשליקה ביטול יתר: אמריהן קמי וכלי קאמר כל הנאכל בשור הגדול בשליקה יאכל בגדי הרך וכלי ומה הן ראשי כנפים והסחוסין:

גידים שסופן להקשות. גידי זואר
ובגדי וטלה הן רכים אבל אם היה
מזוקקין סופן להיות קשים: ר' יוחנן
אומר כו'. וגידים הרכין דקתני בהך
בבביתא נדונין כבשר לר' יוחנן
משמע לר' דרכין השתא ולרבי לקיש
משמע ליה בשאר גידים דרכין לעולם:
הני אין. דס"ד מדפריש מה הן
דוקא קאמר: הני מ"ע. פירושא הוא
ומסקנא דתירוצא: עגל הך. מפרש
בבבביתא דהרובותי כל זמן שיונק ועוד
רשאו דך מולגין אותו ונאכל עמו:
מהו שיעמא. טומאת אוכלין בשר
השתא אוליין ומטמא או בשר בסוף
אוליין ואינו מטמא: לא השתא
למה שהוא טומא אם חטין אם פסולת:
הא הדר ביה ר' יוחנן. מהא דגדין
שסופן להקשות כדלמך בשיליה בהמה
המקשה (חולין עו). ופשיטין לה מהא
דהעור והרובות דמי פשיט ליה רבי
יוחנן עור דהיה אין מטמא ואותביה
ריש לקיש ממתיב: דהעור והרובות
דקתני אילו שיעוריהם כבשן עור
הרשש של עגל הך אלמא דבשר
השתא אוליין וא"ל רבי יוחנן אל
תקניטני באותה משנה שכלשון יחיד
אני שונה אותה אלמא מעיקרא הוה
סמיך ר' יוחנן עליה עוליג בגדין
שסופן להקשות ואידכר דיחידהא היא
והדר ביה: בבתנא אלא המותר
בטהור. אפילו בטהור והשורב בטמא
אינו לוקא (ה) המותר משום לא תותירו
ולא שורב בטמא משום לא תשברו
וטעמא מפרש בגמרא: גמ' לא כהכנס
כו'. כל לאו שנימק לעשה אין לוקין
ועלוי דמשמע זו היא תקנתא אם תעבור
על הלאו עשה זאת והיכלל ועוד דלא דמי
ללאו דחסימה שהמלקות נסמך לו:

ושייר למיזל זהו צמר בצוק כיון דבגדי מינא הם רכים לעולם: דה
המקשה (חולין ע"ו) וקשה לר"י לל' לדוחציה לר' יוחנן מההיא ששור
אוילי צמר השתא וי"ל שלפי שבצור ראש של עגל הרך יש לו ט'
ומשני טעמא דר"ל מקרא ואכלנו את הבשר (שמות יב) ולא גידים^ט וב

לאר שאין בו מעשה. ישנ לו ולא אכל ומלאו נעשה נותר (חזקוני 29).

מסורת הש"ס

(א) חולין דף ע"ב: (ב) חולין
דף קכב: (ג) יומא מ.
סוכה דף ע"ג פס"י
יבמות מנב: (ד) חולין
שם דף ע"ב: (ה) קדף.
(ו) לעיל דף פה. שבוש
ג: (ז) נמוס ח"א: (ח) סנהדרין
דף סה. שבוש דף ג:
מנחות דף ד: דף עט. חולין
דף פב: דף פא. קמא:
תמורה דף ד: (י) [לעיל
ו' ע"ג] (יא) [חולין קכב.
דברכי כהן: (יב) [לעיל
דף פא]

תורה אור השלם

1. אך בהמשך עשר יום
לחש' השביעי באספכם
את תבואת הארץ שחתגו
חוץ חג' שבעת ימים
ביום הראשון שבתון
וביום השמיני שבתון;
ויקרא כל לט
2. ולא תותירו ממנו עד
בקר והותר ממנו עד
בקר כַּאֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ;
שמות י"ב
3. בבית אחד יֵאָכֵל לֹא
תוציא מן הבית מן
הקֶשֶׁר חוּצָה וְעֵצָם לֹא
תִשְׂרֹבוּ בָּהֶם; שְׁמוֹת י"ו

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אצל המותיר וכו' אינו לוקה לא המותיר:

מוסף רש"י

נענינו עֲלֵיהֶן בַּפֶּסֶס.
לְחַפְּלֵי אֵל מְנוּחָה לָא
כִּי הַמְּנוּחָה לֹא לִמְנוּחָה
מִן הָאֵל יְדֵי אֲרִי־
חֶסֶד (חֲדָרִי ע.ד.)
פָּסַח בְּרַחֲמֵיהֶּם.
לָהֶם
שָׂאוּ טוֹתָן וּבְיָמוֹת
לְכַלּוֹם לְדִבְרוֹי
טוֹת וּמִצְוֹת צִיּוֹן
וְיָדֵינוּ חֹשֶׁשׁ, לְמִלּוֹת מִרְבֵּה
אֲלֵינוּ שָׂאוֹם (סוֹכֵד ע.ד.)
אֵל חֲקִיטָנִי.
לְהַשִּׁיעַ
לִּי מִמֶּנֶּה (חֲדָרִי ע.ד.)
שֶׁבִּלְשׁוֹן יְחִידִי
שְׂשׂוּבָה אֹרְחָה. מִשְׁנֵה וְלֹא
נִבְלָתָן כִּסֵּם מִשְׁנֵה (ש.ע)
וְלִי שְׂשׂוּבָה וְיִדְחֵלֶה אֵלֵי
צִיּוֹן לִּי כִּסֵּי (ש.ע ע.ד.)
מִמְּנוֹתֵי בְּרַחֲמֵיהֶם
סִטּוֹר וְכֶסֶד (שְׂבֻעוֹת)
וְלֹא עָקַ שְׂשׂוּבָה
(שְׂבֻעֵי ע.ד.)
הַרְשׁוּבָה.
אֵל הַעֲלֵם (שְׂבֻעוֹת ע.ד.)
וְהַרְשׁוּבָה מִמֶּנֶּה עַד
בְּרַחֲמֵיהֶם.
וְגוֹ' תִּשְׁפֹּעַ
עֲשֵׂה הוּא וְלֹא שִׁמְעָה
עֲשֵׂה אֵין לִקְוֶה עַל
וְהַמְּנוּחָה בַּפֶּסֶס מִצְוֹר
(חֲדָרִי ע.ד.)
בֵּא הַכְּתוּב
לִיתֵן עֲשֵׂה אַחֲרֵי לֹא
תִּשְׁפֹּעַ.
וְעֲבָרָתָהּ עַל לֹא, כִּסֵּם
הַמְּנוּחָה, נִתְקַן.
עֲשֵׂה עֲבָרָתָהּ שִׁמְעָה
עֲשֵׂה עַל לֹא שִׁמְעָה
וְיִשְׁפֹּעַ (שְׂבֻעוֹת ע.ד.)
יִשְׁפֹּעַ וְיִשְׁפֹּעַ
שִׁמְעָה אֲמֹר
אֲחֵרִי תִּתְקַן וְיִשְׁפֹּעַ עַל
עֲבָרָתָהּ הֵלֵךְ (כִּכּוֹת ע.ד.)
לֹא מִן הַשֵּׁם הוּא וְהוּא.
לְכַלּוֹם טַעַם אֵין אֵין מִן
הַמְּנוּחָה (שְׂבֻעוֹת ע.ד.)
וְיִשְׁפֹּעַ עַל אֵין מִצְוֹר
וְיִשְׁפֹּעַ (שְׂבֻעוֹת ע.ד.)
שִׁמְעָה לֹא שִׁמְעָה
שִׁמְעָה עֲלֵינוּ, לֹא מִצְוֹר
מִתְּחִלָּה שִׁמְעָה לֹא שִׁמְעָה
לְשֵׁנֵי שִׁמְעָה לֹא שִׁמְעָה
(מִכּוֹת ע.ד.)
דְּהוּלָּה לִּי
שְׂשׂוּבָה (שְׂבֻעוֹת ע.ד.)

עליה והתנן אלו שעורותיה
אני שונה אותה. **מתני'** א
ופשטינן לה מהא דת"ר ו